Ч. 53 (13.598). Львів, середа 28. лютого 1934. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Справа арештованих українців у Познані.

[illegible] із Познаня: [illegible] слідчий суддя для справ [illegible] значіння у Познані на внесок прокурора Окружного Суду застановив 15. січня слідство проти: 1) Ганушевського Ми[illegible], 2) Гідана Володимира, студ. В. Т. Ш., 3) Оробця Володимира, студ. В. Т. Ш., 4) Островської Ярослави Дарії, ст. [illegible], 5) Мацька Данила, лікаря, 6) Павлюка [illegible], 7) Семенної Дарки, студ. фарм., 8) Субтельного Богдана, м-ра фарм., 9) Терлецької Ольги, студ. фарм., підозрілих у злочині з §§ 81 та 86 к. к. та проступку з § 128 к. к. (німецького).

Досі застановили вже слідство проти 18-ох із 32 арештованих ще 24. та 25. квітня 1932 р.

Коли та чи взагалі дійде до розправи, ніхто не знає. Слід підчеркнути, що слідство треває майже два роки і підозрілі є ввесь час під поліційним надзором.

I. V.

Які деканати входитимуть у склад Апостольської Адміністрації на Лемківщині.

МІСТО ВАТИКАН, 24. лютого (КАП). Апостольська Адміністрація, утворена для Лемківщини, буде складатися з 9 деканатів, а саме: [illegible], горлицького, грибівського, динівського, [illegible], коросненського, мушинського, [illegible] і сяніцького. На резиденцію для апостольського адміністратора о. [illegible] Нагорянського визначили Риманів.

*

Одночасно з вісткою про утворення окремої Апостольської Адміністрації на Лемківщині [illegible] для неї девятьох деканатів з Перемиської Епархії дістаємо з Варшави повідомлення про приготування православних до [illegible] акції на тому самому терені. З тією метою вже 6. березня ц. р. відбудеться з благословення митр. Діонізія в селі **Дошниця, пов. Ясло, загальне зібрання членів Православної Духовної Місії на Лемківщині**, де будуть виголошені реферати і приняті відповідні постанови. М. ін. широко має бути обговорена справа організації православних брацтв на Лемківщині, справа святочних місій у літі 1934 р. і справа участи прав. духовенства в культурно-освітній і національній праці на тому терені. На це зібрання висилає митрополит Діонізій члена варшавсько-холмського місійного комітету Г. Павлишина, редактора „Слова“, який виголосить реферат на тему: „Організація православного брацтва ім. свящ. Максима Сандовича на Лемківщині“.

Ювилей о. Августина Волошина.

Дня 17. березня ц. р. Підкарпаття святкує [illegible] уродин свого заслуженого громадянина о. Августина Волошина, директора учит. семинарії в Ужгороді, бувшого посла до чсл. парляменту, основника всіх культурно-господарських інституцій. З цієї нагоди улаштовує [illegible] комітет у городськім театрі в Ужгороді святочну академію, на яку складуться [illegible] привітання, хорові співи, деклямації, промови і вистави частини песи Ювилята „Маруся Верховинка“. Редакція ужгородської „Свободи“ приготовляє з цього приводу святочне число, яке вийде дня 10. березня ц. р. у збільшеному накладі та розмірі. Письменні привіти й телеграми треба слати на адресу: Т-во „Уніо“ книгарня в Ужгороді, Коряновича пл. число 6, ЧСР. Підкарпатська Русь.

—o—

100-ліття уродин Осипа Юрія Федьковича.

Українці Буковини приготовляються до урочистих свят з приводу 100-ліття уродин Осипа Юрія Федьковича. Вибрано вже ювилейний комітет під проводом п. Ол. Купчанка. Головне ювилейне свято має відбутися 9. серпня цього року.

Справа східно-китайської залізниці.

МОСКВА, 26. II. ПАТ. Коментуючи вістку [illegible] про звільнення з арешту 6 радянських [illegible] східно-китайської залізниці, „Ізвестія“ пишуть: Арештування 6 радянських службовців, що займають провідні становища на східно-китайській залізниці було, як відомо, [illegible] першу частину пляну японсько-манджурських кол, які намагаються опанувати залізницю. Радянський уряд відповів [illegible] свого часу припиненням праць конференції, що обговорювала пропозицію радянського уряду продати залізницю. Тепер після [illegible] арештованих конференція може [illegible] свою працю, однак під умовиною, що японсько-манджурські чинники занехають нарешті спроби опанувати східно-китайську залізницю та інші нелегальні акти.

МОСКВА, 26. II. ПАТ. Переговори в справі продажі східно-китайської залізниці розпічнуться в половині березня ц. р. в Токіо. Радянський директор Рудий іменував наслідників на місце звільнених з вязниці 6 вищих урядовців, які в найближчому часі мають вернутися до СРСР. „Правда“ підкреслює з натиском, що Радянщина не допустить до найменшого скорочення своїх прав, доки є правним власником залізниці та доки не прийде до акту продажі.

—o—

На оборону загроженої демократії.

ПАРИЖ, 26. II. ПАТ. На вулицях Парижа [illegible] міст показалися великі пляк[ати], підписані 214 лівицевими депутованими. Відозва з наголовком „Демократія в небезпеці“ закликає виборців до організування оборони загроженого республиканського ладу.

[illegible] wspólnego posiedzenia niejawnego [illegible] Wydział VI karny we Lwowie w składzie S. [illegible] jako przewodniczący, S. O. M. Młynarski [illegible] jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. [illegible] Dilo z daty Lwów, dnia 18/2 1934 do Sygn. [illegible] na posiedzeniu niejawnem w dniu 21 lutego [illegible] wniosku zdania Prokuratora Sądu okręgowego [illegible] uznać za usprawiedliwioną dokonaną [illegible] przez Starostwo grodzkie we Lwowie [illegible] Dilo Nr. 41 z daty Lwów, dnia 18/2 1934 [illegible] w artykule p. t.: 1). „Jak borotyś i t. d.“ [illegible] „i same“ do słów: „polityku“, w arty[kule] [illegible] „ukraińskoho i t. d.“ w ustępie od słów: [illegible] do końca artykułu, znamiona występku [illegible] zarządzić zniszczenie całego nakładu [illegible] § 40 p. k. zakaz dalszego rozpowszech[niania] [illegible]. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp Nr. 6 ex 1 863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 100 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu tendencyjnymi komentarzami o mającym się odbyć soborze prawosławnym lżyć cerkiew prawosławną w Polsce i szerzyć wiadomości fałszywe o stosunkach wyznaniowych w kraju, oraz przypisywać policji działalność niezgodną z pismem co może wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487. 489 491 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący W. Medyński w. r. Protokulant K. Láng w. r. Za zgodność Janowicz st. sekretarz.

—o—

ЗАЧАРОВАНЕ КОЛО.

„БИТИ ТА ТІКАТИ“.

Історикові й соціольогові Ленінсько-Сталінське „вирішення національного питання“ дає багато матеріялу для повчальних висновків. Для кожного члена українського національного колективу все те, що діється під режімом пятикутньої звізди, по суті не повинно здаватися чимсь новим, на Україні нечуваним і невиданим. Історія російсько-українських взаємовідносин все, за висловом Володимира Антоновича, містилася в двох дієсловах — „бити“ та „тікати“. На жаль, ця формула лишається дійсною й до сьогодні, і невідомо, коли ж нарешті українці перестануть „тікати“ та не дозволять себе „бити“.

Коли поглянути в минулі три століття нашої історії, то мимоволі виринає думка про фатальну ролю, яку відіграв у нашім народі страх перед чужою силою. І цей страх пояснюється не фізичним безсиллям або малолюдством України, а головно недостачею організаційних елементів у нашім суспільстві, які могли б вбрати у відповідні політичні форми бажання й прямування народніх малосвідомих мас. Наші предки „боялися“ Криму, зі страху перед Польщею прийняли протекцію московського царя, зі страху перед московською „залізною неволею“ (вираз І. Виговського) кинулися в облудні обійми Польщі, а пізніше борсалися поміж Москвою, Туреччиною й Польщею, поки ці сусіди нарешті не розділили українських земель між собою.

Гетьманування Мазепи вже цілком опановане страхом, від гори аж до низу. Гетьман боявся Москви і доносів з боку „землячків“ і тому сам служив вірою й правдою царям. Суспільство Гетьманщини зі страху перед Москвою або шукало орієнтацій на чужі держави

або ж настільки „омужичіло“, за тодішнім висловом, що вже втратило всякі політичні амбіції і помалу оберталося в „самоотверженних малоросів“ типу Теофана Прокоповича та інших карієровичів і культурних діячів у Москві та в Петербурзі.

Московське правительство, яке словами царських боярів у Переяславі в січні 1654 р. обіцяло не тільки не вкорочувати прав України, а ще їх „приумножити“, поступово касувало політичну, господарську й нарешті культурно-національну окремішність українського народу. Почавши з визнання „статтей Богдана Хмельницького“, Москва через 100 літ після того проголосила, що українці та росіяни — це **один народ, зі спільною мовою** та з однаковою релігією. Треба зазначити, що до ніякого іншого народу (крім білорусів) ця формула про „єдність“ не була так послідовно пристосована, як до українців. Ця формула дала змогу тисячам українського дворянства та сотням тисяч інтелігенції прилучитися до „всеросійської нації“ і таким чином утопитися в „російськім морі“.

РЕВОЛЮЦІЯ 1917 Р. — БІЛЬШОВИКИ.

Катастрофа російського царату 1917 року, здавалося, відкривала українцям широко двері в світ. Але на перешкоді виявленню волі до незалежности стали знов ті самі причини, що й раніше: недостача організаційних сил та страх несвідомої маси перед кожним рішучим кроком у напрямі еманципації від Росії. Революційна Росія вже не здавалася страшною, але страх визирав з боку інших держав. (Центральні держави, коаліція Антанти). Німецька окупація 1918 р. так була налякала українські маси, що вони зі страху перед новою, антантською, окупацією кинулися були в значній частині в обійми до російських більшовиків.

І ці, як і царське правительство в 17 ст., обіцяли „приумножити“ права й вільности українського народу. Навіть пішли далі, проголосили „українізацію“, яка мала забезпечити культурно-національні права українців, а конституцією гарантували „самоозначення аж до відділення“.

На 15 році окупації України російським військом зложились між Україною та Росією такі відносини, які дуже нагадують драматичні моменти ліквідації українського автономізму в 17—18 століттях. „Конституція“ Совітської України вже давно не дійсна, бож не Постишови та Косьори стануть в її обороні! Економічно Україна перебуває в стані небувалого фізичного ослаблення й вимирання тої раси, що давала колись для царської Росії найліпших солдатів у гвардію. Здавалось би, що хоч на „культурнім фронті“ Москва не буде так ригористично послідовна в своїй політиці щодо України, бо все одно іншої культури, крім продиктованої з Москви, „українізована“ Україна не сміє мати.

СТАРА МОСКОВСЬКА ПОЛІТИКА ВІДЖИВАЄ.

Але саме тут і виявилася стародавня звичка Москви трактувати українців, як нарід „єдиної“ мови й віри. „Мовна контрреволюція“ неможлива, як у пануючої російської нації, так і у тих неслов'янських народів, що належать до Совітського Союзу (татари, грузини, вірмени, кіргізи й інші). Москві цілком байдуже, чи ці народи називають „трикутник“ словом місцевого кореня, чи беруть якунебудь грецьку або латинську назву. Іншою мірою міряє Москва українську мову та її права на культурне самоозначення. Традиція „єдиного народу“ так глибоко вілася в душу росіян, що вони не можуть собі ще й досі уявити, що ця „українізація України“ — справа поважна й тревала. Пригадуємо факт, що стався перед кількома роками в справі перекладу творів російського комуністичного письменника Горкого на українську мову. Цей „приятель Коцюбинського“ поклав рішуче veto на переклади, бо, мовляв, мова його творів цілком зрозуміла україн...

Кожна жива мова розвивається. В ... світі творяться нові мови національної ... ри, бо це єдиний раціональний спосіб ... ження культури до мас. Так зрозуміло, що ... на мова творить свою власну наукову термі... логію на те, щоби наука йшла лекше в шир... Російська мова — це дуже штучний твір, ... лою чужих слів і форм, російська мова труд... для засвоєння самому російському просто... людю.

„Учащающиеся затруднения хлебозаго... вительного аппарата“, й подібні звороти в ... зетній російській мові, всякі „изящныя ис... ства“, „разоблачения“, „распространения“ ... інші церковно-словянські дивогляди пока... ють, що „учені малороси“ з Києва свого ч... в 18 столітті недаром попрацювали, щоби за... смітити російську літературну мову такими „ученими“ зворотами й висловами.

(Докінчення буде.)

Преса — це нині найпевніша зброя у змаганнях народу. Тому кожний український громадянин повинен стати передплатником „Діла“.

З польської преси.

„ПОРА НА НАПРАВУ“.

В 7-му (42) числі „Бюлетину Польсько-Українськ-ого“ з 18. ц. м. редакційна передова стаття п. н. „Пора на направу“ навязує до відомої заяви премієра Єнджеєвіча і промови д-ра Дмитра Левицького. Автор стверджує, що остання соймова сесія дала добру нагоду до зактуалізування української проблеми у Польщі. Вправді ділялось це і при попередніх сесіях, але в невідповідний спосіб і тому без наслідків. Українська сторона виголошувала заяви, виступала з жалями та погрозами „у будуччині“. Польська відповідала поуками, обіцянками і також погрозами.

„Найпатетніші українські заяви ставали з часом нудні і ялові, скарги одним вухом вливали і другим вилітали, а погроз ніхто не брав поважно. А польські поуки й морали українців лише дразнили...“

Цитуючи промови польського премієра та українського лідера, автор підкреслює такі їх позитивні моменти, як відмова від процесу за „хто винен“ та відсутність уколів, спекулюючих на реторичний ефект. Автор протиставиться голосам польської преси, що летить лише на „сензацію“.

„Не бачимо ані в заяві п. премієра „забігання ласки“ в українців, якої нинішній уряд не потрібує, ані в заяві українського репрезентанта „уґодової оферти“, якої українці не мають заміру зголошувати і яка ... не розвязує проблеми...“

Найбільш позитивне в обох тих промовах — підкреслення відповідного моменту для зміни тих метод, які довели до нинішнього стану польсько-українських відносин. Автор підхоплює гасло „пора нині на направу помилок“, і догідний для цього момент добачує у таких обставинах: 1) міжнародне положення (змінення міжнар. становища Польщі, усунення через пакт неагресії з СРСР підстави до закиду протисовітської тенденції при евент. творенні українського Пiємонту в Польщі, розвязання собі рук для вирішування важних внутр.-політ. проблем, брак заінтересування німців у загострюванні внутр. відносин у Польщі), 2) внутрішньо-польські відносини (скріплення режиму, упадок опозиції, нова конституція) і 3) внутрішні українські відносини (банкроцтво надії на поміч Европи, зміна поглядів на Польщу ... короткотрівалу ефемериду, поділ громадянства на виразні табори легальної і нелегальної боротьби, упадок радянофільства і єдиний протимосковський фронт).

Обширна стаття, яку ми лише коротко зреферували, кінчається таким зворотом:

І вкінці річ найважніша і рішаюча: ... помилки обосторонні. До тих помилок належить непризнавання правди, що є речі, ...

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 28. ЛЮТОГО 1934.

М. ВОЗНЯК.

Чоловий автор із „Сина Русі“.

Від пароха Липівців коло Унева Януарія Рудницького дістав Антін Петрушевич у 1847 р. збірничок віршів п. з. „Син Русі, или собраніє стихотворов в рускім язику от клеру семінарії ґенеральної в Львігороді, руского краю метрополі, року 1833“. Збірки рукописів і книг Петрушевича перейшли до бібліотеки „Народнього Дому“ у Львові. Там попав згаданий збірничок віршів у руки Осипа Мончаловського, що з пятнацятьох віршів „Сина Русі“ надрукував пять як „Образец галицко-русской письменности из 1833 года“ в „Бесіді“ за 1887 р. Цілість збірничка стала відома в 1909 р. Видав його проф. Студинський у додатках до „Причинків до історії культурного життя Галицької Руси“ перед „Кореспонденцією Якова Головацького в літах 1835—49“. (Збірник Філ. Секції НТШ, т. XI.).

З винятком двох Осипів Левицьких, одного родом із Бовшева, а другого з Августівки, що підписалися під своїми віршами власним прізвищем, авторство інших учасників збірничка зазначене тільки початковими буквами їх імен і прізвищ. З тих ініціялів розвязав Мончаловський без найменшого труду початкові букви М. Ш. Тому, що в „Сині Руси“ приходить п. з. „Дума“ й під ініціялами М. Ш. вірш, відомий з „Русалки Дністрової“ як „Потоня“ Маркіяна Шашкевича, легко було Мончаловському розкрити авторство, зазначене початковими буквами М. Ш., також вірша „Слово до чтителей рускаго языка“ з початком „Дайте руки, юні други“, яке Мончаловський і надрукував із недотепним заголовком „Слово до *читателей руского языка*“.

Статейка Мончаловського звернула увагу Якова Головацького, що проживав тоді у Вильні, й він надіслав до редакції „Бесіди“ статтейку „Первенцы галицко-русской письменности с 1840-ых годов“, починаючи її ось-як: „Джерело й початок галицько-руського письменства також незначні й нікчемні, як джерела всякої великої ріки, яка звичайно повстає із спливу дрібних джерелець, що випливають живою течією з лона землі та „злучившися разом, наповнюють корито замітного потока або річки. Перші письменники — це криниці або джерельця живої води, яка бє з грудей народньої самосвідомости та зрошує живущою вогкістю поблизші околиця.

„Такими справді показуються ці, початковими буквами позначені семинаристи, що їх вірші *невідомий збирач* помістив у рукописі „Сын Руси или собраніє стихотвореній з 1833 г.“, а які недавно відкрито й надруковано в 1. і 2. чч. поновилованого журналу „Бесіда“. Їх автори, здається, всі перемерли й імена їх лишилися невідомі. Від часу складення збірника минуло вже понад 50 років, тим не менше родиться цікавість, хто написав ці проліски на рідній ниві, хто були ці скромні автори, перваки руської Музи, що підписалися тільки початковими буквами? Усяка дрібна звістка про перші спроби висловляти свої думки й почування рідною мовою для нас не менше важна, ніж відкриття джерел ріки. Усі ці автори були ровесниками Маркіяна Шашкевича: він викликав у них руську самосвідомість і нахопив їх духом руського патріотизму, подаючи своїми віршами приклад і зразок письменної мови. Пригадую собі, що в тому часі Маркіян, скінчивши фільософічні курси, почав ходити на богословський факультет. З причини хвороби (здається, тифу) він відбув іспити з фізики щойно по вакаціях і тому не жив у семинарії, а ходив на богословські курси як екстерніст. Та в нього було багато знакомих у семинарії, та й вплив його на товаришів був величезний. У тім часі він приготовив рід альманаха „Зоря“ і післав до цензури, але львівська цензура не дозволила друкувати руський альманах. Натомість ки пригадую собі, вірш „Дайте руки, юні други“ вписав Шашкевич в Альбом прихильників руського слова, який він склав, а в який семинаристи вписували свої вірші. Мабуть, деякі вірші були в Альбомі Шашкевича, який він ... після поліційного трусу. Тому це для мене приємна подія, що віршик не пропав, а зберігся в сучасній копії.

„Не менше цікаво булоб відгадати прізвища осіб, що підписалі початковими буквами. Без сумніву я знав їх усіх, бо вони належали до тісного гуртка прихильників руського языка і народу, але від того часу минуло 54 роки й тяжко пригадати їх собі. Під буквами *М. Ш.* без всякого сумніву треба розуміти Маркіяна Шашкевича. *М. М.* по всій імовірности *Михайло Момчкевич*, що про нього згадує Шашкевич у передмові до Русалки. Його віршик „Думка“, який він написав власноручно, пересилаю вам, як автограф, для передачі до бібліотеки Народнього Дому. *А. Г.*, здається *Антон Гадинський*, ... *О. Г.* й *Г. О.* ... *Олександер Глинський*. Хто були *О. Г.* й *Г. О.* ... можу пригадати собі, ні здогадатися. ... *Левицькі* підписалися повним прізвищем. Пам'ятаю, що було двох Левицьких одного прізвища й обидва по імені Осипи, в одній класі, ... що розрізнювали їх при кликанні по віку: ... вицький Осип майор (старший), а другий ... (молодший), або по місці народження: Левицький із Августівки ... кий О. з Бовшева й Левицький ... Перший із них був опісля священиком у Заболотові й у 1848 р. показався діяльним учасником у підтримці руського народнього руху в ... мийській окрузі. Він писав статті до „Галичанина“, „Зорі“ й „Галицько-руского Вістника“.

(Докінчення буде.)

реалізація не залежить до ніяких побічних обставин. До тих речей належить напр. уможливити всесторонній розвиток української культури, що вяжеться теж з проблемою українського шкільництва, при помочі і під контролею держави. Уможливити місцевому населенню брати діяльну участь в самоврядним житті. Уможливити фаховим інтелігентським силам громадян української національности брати відповідальність за свою співучасть в цілості державних справ і т. д. і т. д. Не кажемо тут про спеціяльно спірні проблеми.. Не порушуємо справ, які глибоко сягають в сам державний устрій, але називаємо ті точки мінімальної програми польської національної політики супроти українців, про яких слушність ніхто не може мати ніяких сумнівів. Отже коли нема в цім напрямку сумнівів — не треба довше зволікати!...

— Стаття взагалі писана в гідному тоні, дарма, що всі політичні статті „Бюлетіну" зраджують вже від довшого часу дуже виразно якусь дивну заляканість. Так і видно, що редакція ступає як по шклі. Поміж рядками вичувати, що редакція може і хотіла би щось більше сказати, але — не може, — а не могучи — воліє взагалі мовчати. І справді, на актуальні політичні теми в „Бюлетині" тепер статтей дуже мало. Більше уваги присвячує темам з української культури й історії. На такій зміні безумовно терпить авторитет того часопису, якого первісна вартість полягала саме у сміливості, з якою він порушував проблеми польсько-української дійсности. Видно, що та відвага не всім подобалася і що навіть така польська, найбільш до істнуючої влади прихильна, трибуна не змогла зберігти свого первісного характеру вільної дискусійної трибуни. Всеж для польських читачів той часопис приносить і далі чимало цінного інформаційного матеріялу.

З ПОДОРОЖНІХ ВРАЖІНЬ.

Подорож на самоті. — Нові товариші дороги. — Чесько-австрійська границя. — Приїзд до Відня.

Сон мене не брався. Тому я почав читати газети. Але й це не йшло. Почав оглядати околиці. Нічого замітного не пойшло моє око. Як далеко оком сягнеш — пустка! Поля навіть не вкриті снігом. Вони декуди чорні, декуди жовті. Дороги обсаджені деревами. Але ці дерева роблять тепер прикре враження. Вони безлисті і безсилі. Мигають поперед очі сірими рядами. Вікнні все це томить. Вертаю думкою взад, заглядаю до Львова. Звідтам спрямовую... думку вперед до цілі своєї дороги. Нудно! Починає вечоріти. Багряніє небосклін. Поїзд доходить до якоїсь більшої стації. Стає. До мого переділу входить троє душ. Їдемо далі. З їхньої розмови вношу, що їдуть з Німеччини. Чому саме на цій стації сіли — не можу собі пояснити. Їдуть до Італії. Це ціла родина. Чоловік, жінка і син. У розмову з ними не входжу і шукаю думками сам себе.

Вкінці поїзд стає і являються митні урядовці. „Скільки маєте грошей? — питає чеський урядовець. Стільки-то і стільки — кажу розбуджений з невідрадної задуми. — „Прошу зі мною". — каже — „Чого?" — питаю. — „Стільки грошей вести не вільно" — чую відповідь. „Як-то — кажу — цеж саме така сума, яка мені мусить вистарчити на дорогу". „Ні, це забагато" — відповідає. „Треба було гроші заголосити на границі, при вїзді до Чехословаччини".

Признав я йому в дусі повну слушність. Бо я вже так робив півтора року тому. Одначе цим разом забув це зробити через оту ревізію у мого приязного товарища дороги, чеського кваліфікованого робітника з Харкова.

Не було ради. Пішов я до митного уряду. Там мені заявили, що можу до Австрії вивезти тільки 1.000 чеських корон, точніше вартість тисячі чеських корон у чужій валюті. Все, що маю понад те, мушу здепонувати тут. Ніякі торги і благання не помогли. Відрахували мені шілінґи до висоти 1.000 ч. кор., а решту грошей забрали й обіцяли вислати до Праги на вказану мною адресу. На здепоновані гроші видали посвідку.

Цю подробицю записую на те, щоби з мого, не дуже то милого, переживання на чесько-австрійській границі робили для себе практичні висновки всі мої друзі та вороги, які проїзджають Чехословаччину. Треба при вїзді до Чехословаччини зголошувати на границі всі гроші, щоби їх потім можна було з чеських границь вивезти.

Вернув я до вагону. Тут почали цікавитись моєю пригодою німці. Вони мені співчували. Питали, як довго я буду у Відні. Коли довідалися, що тиждень, тоді пані запевнила мене, що цих грошей, які мені лишили, вистане. Треба брати дешевий готель, ходити до дешевих ресторанів. „Ні правда! — казав її чоловік, що за сім днів ті гроші можуть вистати. Але їх ніяк не вистане на ті вечері, бо у Відні ночі особливо дорогі". — Всі ми почали щиро сміятись. У такому настрою переїхали границю. На дворі було вже зовсім темно. Мої товариші дороги почали мене трактувати всякими ласощами, яких вони мали, на мою скромну думку, аж за богато.

Вивязалась розмова про відносини в Німеччині. Новий знайомий казав, що життя там тепер важке. Особливо докучлива податкова шруба. Внутрішні відносини неустабілізовані. Правопорядок захитаний. Буває таке, що ніяк не можеш дійти свого права, коли воно кимнебудь вимушене, ні в судах, ні в адміністрації. Новий урядовий апарат заповнюється в поважних болях недосвідченими трудионами. Мій співрозмовець був або купцем, або якимось підприємцем. Якось нехотячи спитав я його, чому їде третьою клясою у таку далеку дорогу. Казав, що з ощадности, бо за зниженими білетів другої кляси для цілої родини нині позволити собі не може. Його жінка і син дуже добре вправлялись на всяких ласощах цукорняних (чи кондиторських), зокремаж на чоколядах. Хвалили собі дуже варшавські цукорняні вироби. Думали, що цим зроблять мені велику приємність.

На такій розмові сходив час, доки ми не спостерегли, що зближаємось до Відня. Почали ми збиратись, бо вже мигали електричні світла. Розпрощались і накінець доїхали до східного залізничного двірця. Був пізний вечір. Висівши з вагону, відчув я непривітний холод. Вийшов з двірця і почав розглядатись за автом. У тому моменті підступив до мене молодий, симпатичний і учинний знайомий д-р Юрко. Ждав на мене. Ми поздоровились, обмінялись кількома словами і рішили їхати трамваєм.

Пішли і стали біля перестанку. Доходила девята година вечора. Руху вже майже не було. Трамваї були теж пусті. Мене дуже здивував цей дивний спокій Відня в такій порі. Пояснював я собі це тим, що я був тепер не в осередку, але на окраїнах міста. Їдучи трамваєм, я спостерігав, що ні до трамваю не всідало багато, ні на вулицях, навіть тих у центрі, не було видно людського натовпу. А це був Відень, двоміліоновий велекан.

Так, колись цей велекан був столицею 52-міліонової держави. Тоді він розростався і кипів життям. Тепер це теж велекан, але галапасує на орґанізмі 6-тиміліонової держави, якої незалежности боронять у власному інтересі передовсім деякі сусіди. Нічого дивного, що теперішній Відень як столиця малезької держави є аномалією. Не дивниця, що не вдаряє в ньому чужинця великий рух, не запаморочує його, не пригнічує різнородністю людського меткого й рухливого муравлища. Відень у день мого приїзду був наповнений спокоєм та якоюсь величною рівновагою.

Вас. Мудрий.

Важкий голос осторогй.

Пастирський лист єпископату з цілої Польщі

В днях 20. і 21. ц. м. в архиепископській палаті у Варшаві радила велика конференція єпископату Польщі при участи всіх архиепископів, єпископів і суфраганів з цілої держави Конференція єпископату видала пастирський лист, підписаний всіми учасниками, між ними й митрополитом Шептицьким, єпископом Хомишином і єпископом Коциловським. Пастирський лист звертає увагу на загальний розклад суспільної моралі в післявоєнних часах і на боротьбу з Христовою вірою, ведену ріжними чинниками, та закликає усіх вірних до одностайного оборонного фронту перед великою небезпекою.

З орґанізаційного руху.

НАРАДИ УНДО В СНЯТИНІ.

Довірочна нарада в справі виборів до громадських рад відбулася дня 11. лютого ц. р. в Снятині. Нараду скликав **д-р Комаринський** і на неї явилися представники з сіл снятинського повіту. Новий самоврядний закон реферував **пос. Чукур**, виборчий регулямін пояснив **д-р Комаринський**.

Тогож самого дня вечором відбулася довірочна нарада УНДО для міщанства Снятина. Звіт з діяльности УПР зложив **пос. Чукур** та представив становище УНДО до всіх справ, що торкаються українського політичного й господарського життя. Відтак **д-р Комаринський** пояснив програму УНДО. Поважна скількість міщан старших і молодших підписала заяви вступлення в члени УНДО. Вибрано місцевий комітет УНДО, у якого склад входять як голова д-р Комаринський, як заступник о. Проць, як секретар п. Александрук, як члени пп. Холевчук Петро, Ляшкевич Семен, Андрусяк Олександер, Тодощук Микола. Нарада покінчилась відспіванням нац. гимну.

Справа вбивства французького судді.

ТУШУЮТЬ ЗЛОЧИН.

ПАРИЖ, 26. II. ПАТ. Доходження в справі вбивства судді Пренса не посунулися вперед. Слідча влада дістає сотки анонімних листів, одинак досі не попала на слід душогубів. Правицеві часописи атакують поліцію, закидуючи їй, що веде слідство в означеному згори напрямі. Преса зазначує, що комісар, висланий слідчою владою до Діжон, розголосив уже заздалегідь вістку про самогубство Пренса.

„Ля Віктуар" виступає гостро проти політично-поліційної мафії, якій виразно закидує доконання злочину. Часопис зазначує, що деморалізована напротязі 50 літ анархістична чи пак безбожна французька республика не зганґренована ще до того ступня, щоби потурати мафії без огляду на те, чи та мафія укривається в нетрах масонерії.

БАЛАМУЦТВО З АКТАМИ.

ПАРИЖ, 26. II. ПАТ. „Ля Ліберте" звертає увагу на факт, що радник Пренс у дні, коли його вбито, зараз після виходу з дому телефонував, що через помилку замісць важних паперів узяв інші. З того виходило би, що важні акти, отже документи Ставіського залишилися в мешканні Пренса в Парижі. Тимчасом документи, які після смерти Пренса його родина передала судовій владі, не мають ані одного свистка в справі Ставіського. „Ля Ліберте" робить з того висновок, що акти Ставіського пропали з мешкання Пренса в Парижі і домагається, щоб негайно розвести доходження в тій справі.

Королевич жениться з фільмовою артисткою.

В монархістичних колах Европи викликує сенсацію новий мезалянс. Цим разом героєм став син шведського наслідника престолу, принца Ґустава Адольфа, 27-літній Сіґвард, що хоче женитися зі звичайною німецькою громадянкою, 22-літньою Ерікою Пацек, донькою богатого берлінського купця і землевласника. Прінц Сіґвард студіював у Мінхені і посвятився фільмовій кар'єрі як режисер у фільмовім підприємстві Уфа в Берліні. Тут познайомився перед роком з початковою фільмовою артисткою Ерікою Пацек, що виступала вже у кількох ролях, і залюбився. Річ природна, що його родичі, а так само шведський король Ґустав V. його дід, спротивилися рішуче женячці, яку вважають мезаліянсом, тимбільше, що вже один син принца Ґустава Адольфа, старший брат Сіґварда, також пішов на такий мезалянс і мусів зректися всяких династичних прав. Одначе залюблений принц Сіґвард, що прийняв міщанське називще Гольґер, зовсім на те не зважає і виїхав на днях зі своєю нареченою до Льондону, де з початком березня ц. р. мають повінчатися. Шведські часописи зазначують, що принц Сіґвард має взагалі потяг до фільмових зірок і спершу хотів женитися з Ґретою Ґарбо. Він є близько посвоячений з бельгійською та англійською пануючою династією

Вплив „Рідної Школи“ на чужині.

Українська діточа школа в Нільванжі, Франція, піддається під опіку „Р. Ш.“.

Дуже прикро вражає, коли в теперішньому часі почути нераз недорічну завважу: мовляв, що я маю з „Рідної Школи“? В такому випадку було би найкраще поспитати такого мудрагеля, **що ми мали би, якби не було „Рідної Школи“**? Як тоді виглядала би справа нашого шкільництва, коли не було би установи, що постійно тримає свою теплу руку на тому варстаті, що має огрівати душі українського народу! Бідні, невидючі...

Якою пошаною та яким авторитетом тішиться „Рідна Школа“, свідчить хочби сей лист, який надійшов на днях з **Нільванжу у Франції** від Українського Національн. Клюбу:

„В травні місяці минулого року при Українському Нац. Клюбі в Нільванжі засновано школу грамоти для дорослих, а в жовтні місяці засновано при тій-же школі українську діточу школу. Навчання для дітей відбувається двічі в тиждень що четверга й неділі, себто в дні, коли діти звільнені від навчання у французькій школі. Діти поділені є на дві групи (кляси). В молодшій групі діти вчаться читати й писати, до чого служить як підручники буквар, друга та третя читанка О. Поповича. В другій групі є такі предмети: історія України, географія України та граматичні вправи (частина перша). Крім означених предметів дітям першої і другої групи викладають науку релігії (малий катехизм). Шкільне приладдя та підручники, які спроваджуємо зі Львова, маємо покищо в достатку. Навчання в школі веде голова Клюбу інж. Афнер та студент університету п. Кузьмінський. Крім цього п. Кузьмінський вчить дітей співу та національних танків. Подаючи це все до відома Ш. Управи, Рада Українського Національного Клюбу має честь просити Головну Управу приняти під своє керування нашу школу“.

На це письмо вислала Головна Управа таку відповідь:

„З радістю витаємо почин Хвального Товариства оснувати при школі грамоти для дорослих також українську школу для дітей. В українській школі збережете скарб народу, Вашу дітвору, загрієте її любовю до Рідного Краю. Ваше предложення, щоби цю нову українську станицю, що повстала серед далекого цивілізованого заходу, приняти під наше керовництво, вважаємо честю й довірям для нашого Товариства. Приймаючи Вашу школу під наш рідношкільний прапор, ми раді, щоб українські діти, виховані в тій школі, виростали на славу України та з пошаною в серці до виховних змагань „Рідної Школи“. Просимо частіше звертатися до нас з інформаціями, щоби ми могли мати перегляд виховної справи найширших кругів української молоді. Бажаємо найкращого розвитку та успіхів“.

Нехай усі тутешні недовірки й усі сільські та міські ліпше-знайки поміркують, що може й вони мають якийсь обовязок підтримати „Рідну Школу“. Нагод до цього чимало. От хочби підпискою і вплатою внутрішньої позички „Рідній Школі“.

Звенигородський процес у Львові.

Зізнання свідків та пошкодованих.

Із зізнань Марії Андрушко, селянки зі Звенигороду, виходить, що одного дня явився у неї Берко Аліфанц і сказав їй, що вона є заінтабульована як власничка на частині ґрунту, що їй не належиться, а належиться Ониськовим. Всеж таки, сказав, що він ту частку купить, а в суді так все покрутить, що буде добре. Марія Андрушко боронилася перед тим інтересом, але вкінці дала намовитися на заміну тої частки (простору 1/4 морга) на якусь „грядку“, вартости кількадесять зол. Раз вхоплена в кліщі попала в крутіж, в якому стратила весь свій ґрунт. А саме, спільник Аліфанца намовив Онись
ьковлих та їх повновласника Яцка Іжовського, щоби загрозив Марії Андрушко судовою скаргою. Перелякана тими погрозами відступає Марія Андрушко Парнесові й його спільникам частину свого власного ґрунту на забезпечення коштів процесу з Ониськовими, який „парнесівці“ зобовязалися вести і „виграти“. Відступлений „парнесівцям“ ґрунт вони зараз-же продали третій особі, а Іжовського переконали, що він процесу не виграє і тому він його навіть не розпочинав. Коли Марія Андрушко побачила свою кривду, хотіла цілу справу віддати до суду, але Парнес і тов. намовили її на „полюбовний“ суд у селі. На тому суді спілка Парнес і тов. представила стільки своїх претенсій та так заголюкала затрівожену жінку, що „суд“ присудив весь ґрунт Марії Андрушко Парнесові й спілці, а при пошкодованій осталося лише само обістя.

З дальших зізнань заслугують на увагу зізнання жидів-адвокатів, які хоч брали на викупно селянських векслів гроші, то не памятають, чи взагалі брали якінебудь гроші, а коли одному з них д-рові Вайсові Морикішка пригадує, що особисто до його рук виплатив гроші, то д-р Вайс признає це можливим, але ніяк не може пригадати собі скільки тих грошей взяв, хоч тут ішло про високу квоту 190 дол. Ця обставина була для селянина Морикішки тому важна, бо опісля заскаржено його векслі на квоту 335 дол., хоч на частинну сплату цеї суми дав до рук д-рові Вайсові 190 дол.

Адвокат д-р Зінґер зі Львова зізнав, що формою селянського кредиту з 1929 р. було заключування контрактів купна з правом відкупу і тим пояснює, чому Морикішка мав за-стережене в контракті купна-продажі, яким продав ґрунт Парнесові за 800 дол., право від-купу до 5 місяців, але вже за 1.000 дол.

Свідок Павло Рожак зізнав між іншим і з цілою рішучістю, що не підписував ніякого контракту купна-продажі для Парнеса, а підписав лише чистий контрактовий блянкет, який йому підсунено. Також не леґалізував свого підпису в суді. Слід додати, що Парнес на підставі цього контракту, підписаного „ін бльянко“ Павлом Рожаком, продав опісля цей ґрунт Катерині Ромців.

Свідок Антін Савицький зізнає, що, не вміючи писати, положив власноручно хрест на довжнім скрипті, а щойно опісля виявилося, що документ, який він підписав знаком хреста, не був довжним скриптом, а звичайнісіньким контрактом купна-продажі, хоч його впевняли при підписі, що він підписує лише довжний скрипт.

Як твориться інституцію кураторів при вд... ляких контрактах ділу, представив свідок Сава Кміт. Одного дня привіз він своєю підводою Бляйха і його тов. до Бібрки. По якійсь хвилині вони закликали його до суду та сказали йому, що він буде свідком при підписанні контракту. Щойно пізніше виявилося, що контракт, який він підписав нібито як свідок, був кураторським актом, в якому Саву Кміта установлено куратором для неприсутнього селянина Дикого, що в той час перебував на роботі в Чехословаччині. Тимже підписом Сава Кміт як куратор Дикого, згодився в його імені на знесення співвласности і виділення йому якоїсь марної части ґрунту на заспокоєння належного уділу в ґрунті.

В суботу 24. ц. м. зізнавав як свідок управитель місцевої школи Петро Прудиус. Він зізнав що в Звенигороді завязався спеціяльний комітет, в склад якого входив місцевий парох і управитель дібр ґр. Потоцького на те, щоби з цілою справою „парнесівців“ виступити перед судом. Ті настрашилися і старалися всякими способами не допустити до висвітлення їхніх справок. Томуто місцевому парохові „порадили“ ... джували, щоби пильнував вівтаря, а не займався чужими справами“, а свідка Прудиуса оскаржили за хабарництво, але шкільна влада не найшовши ніяких підстав правдивости, зроблених Прудиусові закидів, наказала справу відступити судові та заскаржити Парнеса за клевету.

Замісць колишніх субвенцій — наріл сам від себе дасть „Просвіті“ субвенцію.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 28. ЛЮТОГО 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ 26

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Обмеження числа У. С. С. до двох тисяч — Скільки було добровольців у Стрию.

Колиж я чергової днини явився, щоби стац. команданта повідомити про наш намір, застав там уже приказ з начальної команди армії, щоби задержати лише дві тисячі добровольців, вибираючи головно інтеліґентні одиниці, інших розпустити додому. Якими дорогами той приказ прийшов, що вплинуло на його видання, годі мені було знати, і про це я й донині не довідався. Тих дві тисячі будуть заприсяжені дня 4. вересня 1914 р. Я маю постаратися про те, щоби відбулася полева Служба Божа і маю в тій цілі порозумітися з місцевим духовенством. Рівночасно стац. командант повідомив мене, що відійшов приказ до місцевого магістрату, щоби нам дав кватири, а надто згідно зі щоденним станом мужви відповідну скількість мяса, хліба й інших засобів поживи. Головним мотивом обмеження числа є, мовляв, брак мундурів і зброї для такого великого числа добровольців. Приказ той був для мене страшним ударом. Коли я старався представити неможливість його виконання, коли я вимагав, щоби мені дозволили говорити з тим, хто той приказ видав, діставав я лише таку відповідь, що то все неможливе і що той приказ не може бути ніяк змінений.

Не лишалося мені нічого іншого, як піддатися тому зарядженню. Порозумітися з вишими органами влади було неможливо, коло мене нікого не було, крім нас кількох резервових старшин, треба було приступити до виконування. Я ще пробував одного способу, а саме інтервенції тої команди армії, яка була у Стрию. Застав я якогось ґенерала, а коли я йому став говорити, він звернув мене до шефа штабу. Цей приняв мене, вислухав, але не дав ніякої ради. Коли я йому сказав, що всіх стрільців буде до сім тисяч, що багато їх з тих околиць, які вже заняв москаль, і вони ніяк не зможуть дістатися до своїх домів, він уложив мені телеграму до нач. команди армії, в якій я просив змінити той приказ настільки, щоби можна забрати всіх тих, яких місцевости вже заняті ворожою армією.

Важна тут річ знати мотиви такого приказу АОК (так називатиму для скорочення начальну команду армії). Думаю, що тут головно пошкодило те, що на вимогу зложити присягу моя відповідь прийшла так пізно; а чому так пізно, вияснюють вище наведені мої слова. Я уявляю собі, що стац. командант мусів повідомити львівську військ. команду про свої клопоти з добровольцями, мусів представити те, що до тої пори нема нашої заяви про зложення присяги, може додав і яке слово про непевний настрій напливших елементів. Певно військова команда Львів, не входячи в суть справи, подала звідомлення до АОК, а це останнє в порозумінні з тою командою видало таке страшне зарядження.

На цьому місці мушу спростувати багато фальшивих вісток, які опісля появилися в часописах, брошурах, календарях то-що. Ділятьсяся вони на два роди. Перший відноситься до числа добровольців, зібраних у Стрию, а другий до моєї ролі в справі обмеження числа У. С. С. Я не в силі сьогодні наводити поодинокі місця з часописів, брошур і т. п., бо не маю їх під руками. А навіть годі думати про це, щоб їх дістати; будучи при рухомій команді, не можу всього матеріялу возити із собою. Всеж таки дещо лишилося мені в памяти, а якщо матиму колись охоту й час до того, то доповню все потрібним джерельним матеріялом.

Всіх стрільців у Стрию було найбільше яких шість до сім тисяч душ. А вже дуже сумнівної вартости буде цифра, коли скажу, що доходило до десять тисяч. На всякий випадок у перших місяцях після памятної події всі, що були присутні у Стрию, не подавали більшого числа, як те, яке я вгорі подав. Уже сам той факт, що розпущення відбулося впродовж одної днини, що впродовж тої днини невеличка скількість писарів змогла виставити потрібні документи подорожі та полагодити конечні формальности, вказує, що число розпущених не могло переходити кількох тисяч.

(Далі буде.)

Львівський опир перед судом.

Львівський опир перед судом! Що це незвичайна подія у Львові, про це свідчить вже вулиця Баторого перед окр. судом, на якій повно публики та кільканацять поліцаїв з крісами, що пильнують входу до нього. Саля набита ущерть, а серед неї вражають найприкріше старші й молоді пані з т. зв. товариства, яких найбільше і які надають юрбі на лавках футрами, капелюхами й біжутерією специфічний характер: це властиво та львівська вулиця, дарма, що й віби інтеліґентна, для якої Цибульський — герой дня і злочинна справа. Лавки журналістів та найактуальніша справа. Лавки судіїв присяглих набиті кореспондентами львівських і чужих часописів а проти них сидить на лаві марненький, рудуватий чоловік, низький і худий, просто годі зрозуміти — як у такому тілі такий великий злочинний дух. Обличчя — типове обличчя дегенерата. Він у сірій блюзі й темних штанах, з розяреними очима; що хвилини стирає піт і ковтає слину.

В год. 9.10 на салю входить трибунал наглого суду: предсідник судія Мединський, вотанти Терлінь і Міхаль та прокуратор Мостовський. В лаві оборонців сідають, небачені ще в цій салі, адвокати Балькен-Нойман і Вальфельд та знавці. Предсідник відчитує розпорядок про наглі суди й заявляє, що Єронім Евген Цибульський відповідатиме перед наглим судом за злочин з 225 §, який погрожує йому карою смерти.

Обв. подає ґенералія: вродився 30. вересня 1890 р. у Судовій Вишні, по фаху він пекар, служив в австрійській армії, опісля в полку Абрагама, тепер інвалід, в останнє власник кіоску. Безатий, одна дитина. Досі некараний.

Тепер Цибульському, що стоїть, читає през. Мединський акт обвинувачення. Зміст його такий:

Дня 3. лютого п. р. найшов сторож Сх. Торгів ім. Чиж, в ярі 13 шматків людського тіла, вечером того дня Янїна Бжежанська найшла біля погольні Нахта ще 17 шм. Чергового дня поліцай Польовський найшов у парку Йордана ще 11 шматків людського мяса, а 6. м. м. Гр. Мельник шмат людської шкіри, що мав яких 20 кв. см поверхні. Коробки зі „шпортів" і „пласких" піддали поліції вперше думку, що злочинець має трафіку. Водночас устійнено, що ввочі на 3. лютого Цибульський привів до свого кіоску якусь жінку, а 5. м. м. приарештовано Колодія, що продавав плащ вбитої. Цибульського арештували 6. лютого, а ревізія в його кіоску викрила дві течки, в яких була порубана голова, пальці, шкіра з голови, волосся, роздерта суконка і підвязки. Після цього Цибульський сам призвався до вчинку. В ніч під 3. лютого він привів до кіоску моторичну проститутку Емілію Шеф, замешкалу при вул. св. Михайла на Замарстинові, пив з нею зносини і десь до третьої в ночі попивав горілку. Після 3-ої всипав їй у чарку вагонове пушку ціянкалі, яку дістав від возного універс. Обача й зі словами „На здоровля" подав жінці. Вона випила скричала „йой!" і за хвилину простягнулася нежива. Тоді Цибульський рішив її позбутися: відтяв їй груди, потім розпоров живіт, повідтинав голову, руки й ноги і порубав їх. Опісля засохув в ранком кадовб сховав у мішок під ліжком і з Колодієм виніс двічі це мясо, кажучи, що воно кінське, до парку. Голову обдупив навмисне, щоб її годі було розпізнати. При цьому працював сокирою, пилкою і ножем.

Розслід лікарів не найшов у тілі вбитої ціянкалі, але у шлунку її найшов речовину, що мала запах гірких міґдалів — доказ, що вона пила ціянкалі, найлячнішу отрую, якої 2/100 гр. вистане, щоби вбити людину. Інших познаків насилля на тілі жертви не найдено. Цибульський виправдувався, що він ділав запаморочений і безтямний, але обслід психіятрів устійнив, що хоча він лютик і алькоголік, то всеж людина відповідальна і в менті злочину здавав собі справу зі свого вчинку. На цій основі його поставили перед наглим судом.

Цибульський вислухав цього акту обвинувачення стоючи, спокійний і тільки після його відчитання обтер піт та важко ковтав слину.

Тепер оборонець злочинця, д-р Балькен-Нойман поставив внесок, щоби трибунал передав підсудного звичайному судові, бо розпорядок президента Польщі наложив наглі суди тільки за злочини, що нечайно поширюються або погрожують поширитися, а таким злочин Цибульського не є, зокрема не підтягає під ці суди злочину з 225 § і його нема навіть у розпорядку ґродського староства, який предсідник відчитував. Після репліки прокуратора й контрреплікм внескодавця, трибунал, нарадившись, визнав себе компетентним для тієї справи, а предсідник наказав тайність розправи й доручив публиці вийти. Тільки присуд на Цибульського буде прочитаний публично другого дня процесу.

Журналісти покидали з полекшою салю, де трибунал мозолитиметься над розвязкою незвичайно гидкого й нелюдського вбивства. Отягалися тільки пані з товариства: виходячи приставали, мабуть жаліючи, що не доведеться пережити нервами сенсації, на яку так дожидали.

(а)

Прилучать Австрію до Швайцарії?

Американські часописи принесли вістку, що колиб незалежність Австрії годі інакше забезпечити, прилучили би її до Швайцарії. Урядові швайцарські кола заперечують цю вістку.

НЕ РОБІТЬ КРИВДИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ!

Установа, що не передплачує „Діла" для своїх членів, робить їм найбільшу кривду, бо позбавляє їх інформацій точних, основних і з першого джерела. Тому всі читальні, кооперативи, кружки „Р. Ш." й інші народні установи повинні заабонувати „Діло" для своїх членів.

400 ЛЮДЕЙ І 190 КОНЕЙ НА КРИЗІ.

МОСКВА, ПАТ. На Каспійському Морі відірвалася від берега величезна крига та понесла зі собою 400 рибалок і 190 коней. За кригою полетів літак із харчами та ліками. Літак буде теж вказувати дорогу ледоломам, які поспішили на поміч нещасним рибалкам.

Причина траґічної смерти д-ра Е. Олексія.

Траґічна смерть д-ра Евгена Олексія викликала найріжнороднійші поголоски про її причину та — як це звичайно буває — всі фальшиві. З другого боку не можна дивуватися фантастичним версіям, тому, що смерть була справді страшною несподіванкою для його рідні та численних приятелів і знайомих. Отже неправдою є, наче би д-р Олексій хворів на якусь смертельну недугу, як подала відразу поквапна польська преса („Вєк Нови"). Матеріяльно д-р Е. Олексій був забезпечений, будучи лікарем Каси Хорих, маючи славу першорядного спеціяліста (5 літ практики лише у львівському шпиталі, не рахуючи практики в Канаді та знаменито скінчених мед. закордонних студій) і живучи з ріднею дуже скромно. Так само родинні відносини Покійного (Покійний, стара його мама, дружина й дитина) були справді зразком гармонійного співжиття. Помер Покійний, вчинивши страшну несподіванку сам собі: адже ще на кілька годин перед смертю умовлявся з дружиною і приятелями, щоби піти до клюбу „Молодої Громади".

Покійний хворів в останнім часі на запалення суставів і від часу до часу діставав ще сильні болі. Щоб усмирити їх — заживав морфіни (зрештою — ніколи не вживав ніяких наркотиків). Над ранком дістав знову сильних болів і зажив потрійну дозу варкотику. У хвилевому запамороченні ума, вповні несвідомий свого вчинку, вийшов до другої кімнати і поклав на себе руку...

*

Похорон д-ра Евгена Олексія зібрав величезні маси народу. Показалося наглядно, якою великою популярністю і любовю користувався Покійний лікар серед бідноти Замарстинова та Жовківського передмістя.

Надзвичайно численно зібралася також українська львівська інтелігенція, зокрема були присутні всі колишні товариші зброї Покійного, українські лікарі та представники польського й жидівського лікарського світа.

Перед домом жалоби промовляв від Союзу лікарів Каси Хорих д-р Сальккевич. Похорон провадив о. Каштанюк, співав хор ради. Купчинського. Над могилою промовляв від Т-ва „Молода Громада", від товаришів зброї та ловецького т-ва „Тур" ред. Роман Купчинський, що у зворушливих словах представив Покійного як одну із жертв траґічних воєнних переживань. Від Українського Лікарського Т-ва промовляв д-р Максим Музика, представляючи прикмети Покійного як лікаря-громадянина, після чого хор жалібну церемонію закінчив пісеню „Ой Морозе, Морозенько".

Відозва до австрійських жінок.

У віденських часописах появилася відозва до австрійських жінок з підписами кардинала Інніцера, жінки президента Мікляса, президента верховної ради евангелицької церкви д-ра Капезіюса, надрабіна д-ра Фойхтвангa і представниці ріжних жіночих організацій. „Мужчини — сказано у відозві — проляли кров в обороні нашої батьківщини, ратуючи її свободу та існування, жінки мусять лічити їх рани, мусять злагіднити недугу, яка грозить знищенням наших національних сил". Обовязком усіх австрійських жінок без огляду на політичні переконання, нести їм в цій траґічній для краю хвилині особисту допомогу, що має більшу вартість ніж „безособиста грошева допомога".

Альбанські службовці не сміють женитися з чужинками.

Парлямент у Тірані принняв проект закона, який заборонює всім державним службовцям женитися з чужинками. Службовці, які нарушать цей закон, утратять службу.

Кн. Антін Габсбурґ посередником.

ЛЬОНДОН, 26. II. ПАТ. Льондонські часописи повідомляють з Австрії, що кн. Антін Габсбурґ, чоловік румунської кн. Ілеани, підняся посередництва між Гаймвером та австрійським леґіоном гітлерівців, що стоїть у Баварії. Кн. Антін, який є летуном, піддав думку, що міг би своїм аеропланом курсувати як курєр між головною кватирою Гаймвери і кватирою гітлерівців у Бравнав. Часописи пишуть, що комендант Гаймвери кн. Штаремберґ задумує використати цю оферту.

—o—

Якщо бажаєте жити життям культурної людини, якщо уважаєте себе членом европейської сімї народів, то мусите читати щодня газету. Колиж вам за тяжко платити передплату за „Діло" самому, то зложіться до спілки зі своїм сусідом. Тільки не відкладайте тої справи на пізніше, але зараз вишліть передплату!

З українського життя в Чехословаччині.

Сенат Українського Вільного Університету у Празі затвердив 10. II. вибір філ. фак. доцента-суплента Федора Слюсаренка звичайним професором античної історії, а доц. Укр. Госп. Акад. Віктора Доманицького приват.-доцентом агрономічної політики.

На загальних зборах Українського Т-ва „Єдність" у Празі, що відбулися 16. д. м. обрано таку управу: д-р В. Мериндя — голова, І. Рибак — заступник голови, д-р М. Довбищицький — секретар, Р. Метельський — скарбник, мгр. фр. О. Мартинець — бібліотекар, Д. Самохвал — господар, проф. М. Любинецький — освітній референт, д-р М. Макух і М. Поляк — кандидати. Ревізійна комісія: інж. М. Яремин, д-р Н. Білик, дир. М. Секретар.

Памяти М. Садовського присвятило свої чергові збори 21. II. Т-во Українських Письменників і Журналістів у Празі. Реферат на тему: „М. Садовський і нова доба" виголосив д-р М. Обідний. На підставі особистих спогадів і матеріялів з архівного фонду М. Садовського прелегент освітлив діяльність М. Садовського в новій добі, починаючи від 1917 р. та за час еміграції аж до повороту на Україну. Зокрема автор зясував ті причини, які не сприяли театрові Садовського, як у Камянці, так в Галичині й Ужгороді. Закінчуючи свій реферат, М. Обідний підкреслив значіння праці Садовського для широких мас. Замісць неприсутнього другого референта С. Черкасенка п. М. Миленко зробив відчит на тему „М. Садовський як актор". Поділилися своїми згадками ще: п. Янушевич, проф. Білецький, проф. С. Русова, А. Животко та д-р Е. Камінський.

—o—

Лотиський прем'єр про балтійський союз.

РИГА, 26. II. ПАТ. Лотиський премієр Бльодніес виголосив на конгресі партії кольоністів промову, в якій торкнувся м. і. справи союзу балтійських держав. Премієр сподієтьcя, що створення такого союзу є питанням не на роки, а на короткий час і можна надіятися, що до союзу належатиме Фінляндія та Швеція. Так балтійські держави сталиб осередком бльоку, що забезпечував би мир над берегами Балтику. Вкінці премієр зазначив, що всякі поголоски про якісь небезпеки, які грозять зі сходу чи заходу, безосновні.

Одна з ділянок господарської культури.

УПРАВА ТЮТЮНУ.

Затяжна господарська скрута і звязана з нею погіршення ситуації в усіх ділянках життя, викликали у пресі нове зацікавлення господарськими справами. В нашому суспільстві починає будитися зрозуміння, що господарські умовини сучасного життя набирають постійного характеру і що тому треба шукати способів ратунку. Це зрозуміння можна завважити наразі у окремих одиниць, але потрохи воно починає обіймати ширший загал.

Наша щоденна і періодична преса, а особливо „Діло", хоч і присвячує щораз більше уваги й місця пекучим господарським питанням — всеж таки не має змоги широко ними зайнятись. Поважніше займається господарськими справами, над її ріжними сторінками, зовсім зрозуміло, наша преса господарська як напр.: Господарсько-Кооперативний Часопис, Сільський Господар, Кооперативна Республика.

В минулому році появився новий орган інформаційного характеру — „Річник Українського Економічного Бюра" у Варшаві і „Промислово-Торговельний Вістник", видання нового типу, незнаного досі нашій пресі в Польщі, що має за зразок чужі журнали у більш господарсько розвинених країнах.

Цей часопис, з огляду на свій цікавий зміст, здобуває щораз більше признання.

Між іншим порушено там також і справу управи тютюну.

Хоча вона представлена там досить сухо, що зрештою виникає з характеру часопису, і обмежується тільки цифрами й відповідними поясненнями, дає вона дуже цінний матеріял для міркувань.

Ця дуже цікава тема віддавна досить тісно звязана з нашим господарським життям, хоч у нашій пресі до цього часу мало нею займались; з огляду на те, що управа тютюну відограє в нашій продукції поважну ролю, хочемо цю тему розглянути ширше і докладніше.

Передусім мусимо розглянути умовини, що сприяють засновуванні плянтацій тютюну, а також несприятливі умовини, що стоять на перепоні цього.

Чинниками, що впливають на розвій тютюневої рослини, як зрештою і всякої іншої, є: клімат, або підсоння, і ґрунт, як чинники першорядного значіння, а далі відповідний добір сорту насіння, раціональний плодозмін, угноєння, управа і т. інше, як чинники другорядні, що відограють більшу ролю у високо розвинених культурах.

Розгляньмо ці чинники по черзі.

Клімат. Це найважніший чинник для розвою рослин. Під оглядом впливу на рослинність, можна його поділити на три відміни: 1) макроклімат, 2) мікроклімат і 3) фітоклімат.

1) Макроклімат впливає загально на розміщення фльори на земній кулі; він надає загальний характер рослинности

Що торкається тютюну, то йому найбільш відповідає клімат теплий і вогкий. Бачимо це з розміщення тютюну на земній кулі. Батьківщиною тютюну є краї теплі й вогкі, тому управа тютюну найбільше розповсюджена в південних краях північної півкулі, що мають клімат розмірно вогкий. Там теж зустрічаємо найкращі відміни тютюну. Тютюневі кущі, як зрештою всякі інші рослини, уміють пристосовуватися до місцевих умовин і тому власне ми подибуємо тютюн далеко на північ від меж його натурального поширення. Є це тим більш зрозуміле, що людина часто створює більш сприятливі для його розвитку умовини.

2) Мікроклімат впливає на розміщення цілих громад, і окремих одиниць даної відміни, якої у даній смузі нема. Мікроклімат створюють своєрідні умовини даної місцевости; вони мають найбільший вплив на рослинність і цей вплив можемо спостерігати кожної хвилини в щоденному житті.

Всім відомо, що виноградні кущі в околицях Заліщик у натуральному своєму стані видають овоч, який дозріває цілком, а ця місцевість знаходиться понад 47° північної географічної ширини; тимчасом поза совітським кордоном терен поширення винограду падає майже на 2° вділ.

Тютюневі кущі теж підлягають впливові мікроклімату, тому, напр., досвіди над розвоем відміни тютюну у Польщі, т. зв. „Городового Угорського" дали задовільні наслідки лише в окремих частинах воєвідства тернопільського і станиславівського.

Нормальному розвоєві тютюневих кущів сприяють такі кліматичні чинники: висока пересічна денна температура повітря, якнайменші ріжниці між денним максимумом і нічним мінімумом розмірно значна вогкість повітря. Цьому відповідає також і одноманітно вища температура ґрунту, бо вогкість зменшує інсоляцію і не дозволяє вдень інтенсивно нагрівати ґрунт, а вночі, затримуючи парування, не дозволяє ґрунтові швидко охолоджуватися. Велика вогкість впливає на видатний зріст довжини й ширини листя (що сприяє видатнішій транспірації), коли тимчасом суха погода змушує рослину витворювати складники, які затримують випаровування води.

З цього бачимо, що мікроклімат, як і макроклімат, у деяких околицях Галичини у великій мірі відповідає розвоєві тютюневих кущів.

3) Фітоклімат, що його витворюють групи рослин, впливає з черги на розвій окремих одиниць тих груп, особливож сприяє розвиткові деяких прикмет даної рослини. З погляду призначення даної рослини фітоклімат має в культурах першорядне значіння.

Беручи під увагу, що людина до деякої міри може впливати тільки на цей один рід клімату, він стає перед плянтатором на першому місці бо дає йому змогу самому подекуди на розвій рослини, а тимсамим виховувати поодинокі прикмети, необхідні для відповідного її призначення.

Багато вчених і дослідників, особливо німецьких і російських ствердило, що коли тютюн садити густо, то листя буде менше, але воно буде довше й ширше, а листова блянка тонша, ніж при рідшому садженні.

Це ствердили також досліди Б. Горовіца в „Державному Досвідному Закладі Управи Тютюну" в Пядиках.

Листя кущів, посаджених густіше, має крім того в собі більше потасу, менше нікотини, а також яснішу барву.

Це явище можна собі пояснити між іншим гіршим насвітленням рослин, коли тютюн саджено густо, а також більшою вогкістю повітря.

Беручи під увагу, що людина може штучно створити тінь над тютюневими кущами, може вона впливати на зміну фітоклімату, а тимсамим і на ріст і розвій тютюневих кущів.

Дійсно досвіди потвердили ці здогади. Горовіц подає такі вислiди своїх дослідів над відміною „Коннектікут Гавана" в 1931 році:

	висовість стовбура в м/м	кількість листя	довжина найбільш листка	ширина найбільш листка
рослина отінена	1047,41	21,19	434,74	[illegible]
рослина неотінена	719,60	22,21	338,73	[illegible]

Ці результати дав рік 1932. Досліди провадяться й далі, що правда, тільки над однією відміною, з метою ствердити можливість завести у широких розмірах тінисті урядження типу Гінсберга. Це звільнило би нас по змозі від необхідности довозу сировця з закордону, який становить тепер 90 проц. в продукції цигар, як це виникає з праці Й. Держинського: „Споживання тютюну в Польщі".

Одначе ці досвіди можуть мати ще більше значіння для тютюневих плянтацій, бо, як ми вже згадали, листя кущів отінених має так перед, як і по висушенні яснішу барву, а також меншу кількість нікотини, а тимсамим надаються до вищих ґатунків виробів.

Крім того, як виказують досвіди, отінення створює фітоклімат найбільш сприятливий для розвитку тютюневих кущів. Це може мати таке практичне значіння, що дорогу інстaляцію можна буде заступити обсадженням тютюневої плянтації з усіх боків хмелем, фасолею або іншими рослинами, що пнучись дають відповідну кількість тіні, необхідної для цієї відміни тютюну.

Таким чином бачимо, що маючи розмірно досить добрі кліматичні умовини для управи тютюну, ми можемо ще до певної міри впливати на їх поліпшення. Тому й нема нічого дивного, що управа тютюну мусить мати для нашого хліборобства велике значіння.

І. Ш.

По широкому світі.

— Французьке міністерство летунства задумує відновити всю франц. летунську флоту, що складається з перестарілих літаків, коштом 4 міліярдів фр. у найближчих 3 роках. М. і. будують вже тепер велит. літак, що матиме крила на 40 м., 4 мотори, важитиме 15 т. і робитиме 200 км. на год.

— Пацифікація збунтованих у французькому Мароку племен йде дальше, причому військо постійно перемагає, послуговуючись найновішою технікою та змоторизованою зброєю. Досі мали французи вбитих всього 2 старшин і 3 вояків.

— В Болгарії з весною почнуть працю в новідкритих покладах вугля, на південь від Дунаю в півн.-західній частині краю. Є там верстви бурого вугля грубі на 6—12 м.

— Румунські міністри праці Димітре і хліборобства Ціпаяно подалися до димісії і на їх місце увійшли д-р Константінеску та Теодореску. Крім цього до уряду увійшов як міністер без теки Ксені.

У Бад Айблінг у Баварії арештували свящ. Берґнаера, редактора часопису, за образу, що у споминах, які почав друкувати, обидив старшин б. цісарської армії.

— Мабуть на тлі комуністичної агітації вибух на австралійськім пароплаві „Кольбер" бунт залоги, а в порті Джеррі загрозили страйком моряки, домагаючись кращого харчу.

Штаремберг заповідає поворот Габсбургів до Австрії.

Ситуація в Австрії затривожила усі держави Малої Антанти. В політичних колах тих держав рахуються поважно з можливістю монархістичного пучу у Відні у найближчому часі. Кілька днів тому відбулося в тому місті віче народної цісарської партії, на якому м. і говорив Штаремберг. Він заявив, що в 1918 р. Австрія будьби не переживала домашньої війни, коли би цісар Карло не був зрікся престолу, заповів, що з моментом повороту Габсбургів до Відня будуть здавлені будьякі можливости революції, висказав надію, що Дольфус і Фей не стануть нічого проти австрійських монархістів. Після віча пішов Віднем похід, що викрикував на славу Оттона, династії Габсбургів і уряду. Інші промовці заявилися за знесенням конфіскати дібр Габсбургів та баніції їх роду.

У звязку з вічем югославянські часописи виказують подeнервування і інтервенюють до Союзу Народів, щоби вглянув у цю справу, яка погрожує розламом Франції з Малою Антантою. Деякі з тих часописів пишуть, що кн. Штаремберг підготовив належно приїзд Оттонові і що Оттон вже навіть є у Відні. Австрійські часописи заперечують цьому

—o—

65-роковини Крупської.

Більшовицька преса присвячує багато місця одній з найстарших комуністок Надії Крупській, вдові по Леніні з нагоди її 65-их роковин, що припадають на 26. лютого. Крупська займає тепер становище заступника комісаря освіти СРСР., є членом вик. комітету СРСР. і членом центр. комітету компартії. В м. р. Крупську відзначили ордером Леніна.

— Ширші сходини членів Міщанського Брацтва у Львові відбудуться в середу, 28. ц. м. в 7. год. веч. в домівці при вул. Руській 3. Справа дуже важна. Участь всіх членів обовязкова.

— **До П. Т. Українських Видавництв у Львові.** Брати з Босни віднеслися до нас з проханням прислати їм книжок до читання. Вони відчувають великий брак популярних видань для себе і своїх дітей, тому звернулися до нас. Помогти їм — наш обовязок. Тимбільше, що вони живуть в обставинах, в котрих більше наражені на винародовлення, як ми. Тому звертаємося до наших Видавництв у Львові і в краю, щоби зволили пожертвувати якусь скількість своїх популярних видань для парохіяльних бібліотек наших переселенців у Босні. Книжки просимо слати на адресу: Канцелярія гр.-кат. Митрополичої Консисторії, Львів, пл. св. Юра ч. 5.

— **Концерт української симфонічної музики у Варшавській Фільгармонії.** В неділю, 4. березня ц. р. в год. 12. впол. відбудеться з ініціятиви Українського Наукового Інституту концерт української симфонічної музики у великій салі Варшавської Фільгармонії. Орхестрою Фільгармонії проводитиме проф. Антін Рудницький, солісткою виступить знана співачка Марія Сокіл. Концерт трансмітуватиме Варшавське Радіо.

— **Шевченківське свято в Празі,** у якому вперше за цілий час істнування еміграції возьмуть участь всі українські установи та організації всіх політичних напрямків, відбудеться 10. березня ц. р. в салі празького „Радія". Співатиме п-і Синенька-Іваницька, опер. арт., український хор, Дм. Левицький, проф. консерваторії д-р М. Самойлович. З деклямацією виступить п-і Н. Дорошенкова, артистка київського театру. Початок в год. 20. веч.

— **Україна — край степу і лесу.** На таку тему виголосить 28. ц. м. проф. університету д-р Альбрехт Пенк виклад в німецькій мові в Українськім Науковім Інституті в Берліні (університетська саля ч. 72). Початок в год. 8. веч.

— **Арештування.** В ночі з 29. на 30. січня вивісив хтось у Слобідці Горішній коло Монастириск біля церкви на дереві чорний прапор з написом „Борцям за Волю України", себто в память полеглих в бою з більшовиками під Крутами. З цього приводу поліція арештувала М. Пацапа, Н. Тобаса і П. Гуменного, які перебувають досі в слідчім арешті в Монастириськах. Арештованими заопікувалося місцеве українське жіноцтво.

— **Український гравер В. Масютин** (Берлін) у своїй праці над серією гравюр українських гетьманів викінчив велику дошку гетьмана І. Мазепи й один з перших відтисків із неї надіслав до Праги Музеєві Визвольної Боротьби України.

— **Чемпіон світу борець Гаркавенко** передав до Музею Визв. Боротьби жовто-блакитну стрічку зі знаком тризуба, в якій він здобув чемпіонат світу на змаганнях у Берліні 1934 р. (У. Т.)

— **Кредити на розбудову домів.** Банк Краєвого Господарства зажадав від Комітету розбудови міста Львова предложення виказу потрібних кредитів: 1) на ремонт домів з переважно малими мешканнями, 2) перебудову більших мешкань на малі, 3) на викінчення бльокових домів. У звязку з тим Комітет закликає, щоби інтересовані зголошувалися за кредитом до 28. лютого включно.

— **Хто дістане?** Господарський Комітет міністрів рішив, як звідомляє польська преса, прийти зі сівною допомогою дрібним господарствам східних воєвідств у таких розмірах: вівса 22.500 квінталів (по 100 кг.), ячменю 19.500 і бараболі 37.500 квінталів. Роздачею тих землеплодів між населення мають занятися воєвідські уряди.

— **За образу польської держави.** Апеляційний суд у Варшаві розглядав справу Явіни Кам'янської, обвинуваченої за те, що зневажила польську державу словами: „Ах та Польща, бодай би не істнувала". Ті слова сказала вона торік у трамваю, поіритована поведенням кондуктора. З уваги на те, що обвинувачена сказала це у зденервуванні, апеляційний суд приляжив кару 6-місячного арешту, виміреңу окружним судом, на два роки.

— **Гостре стріляння на Замарстинові.** Військова влада повідомляє, що в днях 1—29. березня будуть на військовій стрільниці в Замарстинові військові вправи, получені зі стрілянням гострими набоями. Загрожена територія буде обставлена охоронними стійками, що кермуватимуть рухом прохожих.

— **На визиск консументів.** Зачувати, що нафтові товариства Польмін, Малопольске, Ґаліція і Ґази Всходне зробили тихий картель, що обіймає всі нафтові продукти. Безпосереднім наслідком того картелю є факт, що ціна асфальту підскочила зараз на 60 прц.

— **В Польщі пересилатимуть радіотелеграфічні світлини.** Минулого місяця приступила Польща до міжнародньої радіотелеграфічної конвенції, що пересилає дорогою радіотелеграфу світлини й у вислідї цього і на польських почтах мають бути заведені апарати, що виконуватимуть цю роботу. Пересилання таких світлин арештою не новина і за кордоном воно загально відоме.

— **Матура у травні.** З Варшави повідомляють, що хоч спосіб здавання матури залишається на цей рік такий самий і буде змінений щойно після реорганізації середнього шкільництва, то всі цьогорічні іспити зрілости відбудуться вже за новим шкільним правильником — отже у травні.

— **Зміни в сов. посольстві у Варшаві.** У варшавських політичних колах кружляє вістка, що у звязку з переіменуванням совітського посольства на амбасаду, дотеперішній посол Совітів у Польщі Антонов-Овсеєнко поверне до Москви і займе одно з високих становищ в наркоматі закорд. справ у нагороду за те, що довів до польсько-совітського пакту неагресії та до румунсько-совітського союзу. На його місце прийде до Варшави в характері амбасадора Стомоняков, дир. політичного департаменту й референт польських справ у наркоматі закорд. справ. З польського боку не передбачують ніяких змін і дотеперішній посол у Москві Лукасевич буде там дальше в характері амбасадора.

— **Небіщик згорів з домовиною.** В селі Модрикаллі березнянського повіту помер господар Андрій Кміта. Родина положила його в домовину, запалила свічки і пізно в ночі пішла до другої кімнати спати. Досвіта побачили дим. Коли ввійшли у кімнату, де лежав небіщик, показалося, що від свічки запалася домовина і згоріла разом з небіщиком. Це вже третій такий випадок у тому селі.

— **П. Бондарук має пеха.** Рада Філії „Сільського Господаря" в Луцьку ще в грудні м. р. виключила з т-ва за шкідливі виступи голову пов. управи рад.-соц. партії п. Івана Бондарука з Жидичина. В тому-же грудні хтось із селян розбив п. Бондарукові голову вночі. А перед двома тижнями наглядна рада „Українського Кооперативного Банку" в рідному селі Жидичині виключила його за шкідливу роботу з членів банку. До речі, п. Бондарук був головою надз. ради цього банку.

— **Львівська хроніка.** В касарні воєвідської команди поліції при вул. Сапіги постріляився в самогубному намірі постерунковий Скоморовський.

— **Краєва хроніка.** У Станиславові повісився у своїй хаті, довідавшись про зраду жінки Олекса Медвідь. — В Товмачі хвора на нерви Іда Інгофер скочила у керницю, щоби позбавити себе життя, але чоловік і сусіди витягнули її звідти. — В Ходорові припинили в урядуванні адм. директора убезпечальні Р. Крушельницького, бо виявилося, що він забрав з каси доволі велику суму грошей. — У Гадинківцях, пов. Копичинці найшов поліцай трупа 55-літньої Матрони Музикової в сінях її таки хати, що лежав там уже яких два тижні. Догадуються, що її хтось вбив. — На залізничій стації Зимна Вода під Львовом льокомотива відтяла ногу глухо-німій Розалії Остен, жінці ем. сержанта, що хотіла перебігти поперек шин і посовгнувшись, упала.

— **Влом до кооперативи в Яворівщині** Нічю з 20. на 21. II. ц. р. незнані злодії вломилися до кооперативи „Праця" в Наконечнім І ад Яворів і забрали товару на квоту 180 зол., як також кілька золотих готівки. Злодії дісталися до кооперативи в той спосіб, що свердлом вибрали один диль зі стіни й тим отвором влізли до середини. Кооператива була заасекурована від влому у „Дністрі", але останньої премії не заплатила. — Н.

— **Смерть визначного шахіста.** Мин. тижня вмер у Мінхені, проживши 72 роки, д-р Зігберт Тарраш один з найбільших досі шахових мистців. Під кінець мин. століття був він одиноким поважним кандидатом у змаганнях за мистецтво світу з тодішнім мистцем д-ром Ляскером, причому він не уступав зовсім останньому. Але меч відбувся щойно в 1908 р., коли Тарраш вже знесилився і Ляскер легко його переміг. Крім практичної гри був д-р Тарраш теж визначним теоретиком шахів, а свою систему виложив він у прегарному творі, на якому виховалися цілі покоління шахістів. Видавав теж шаховий часопис.

— **Ріжні вістки.** У Сельт Лей Сіті стейту Утаг найшли врешті літак, що загинув оноді підчас підчас сніговії, а в ньому трупа летуна та 8 трупів пасажирів. — В Еспанії застрайкували поштовці і на поштах урядує військо. — Південні американські стейти навістив торнадо, що наробив багато шкоди і вбив 23 особи. — В Ленінграді розпочали будову стратосферичного бальону „Оссоавіяхім II", який буде готовий до 1. серпня ц. р. і зможе осягнути максимальну висоту 250 км. — Над французькою місцевістю Монтері у висоті 800 метрів зударилися два військові літаки. Летуни вискочили, однак легкопади не розвинулися й оба погибли.

—

— **Беруть жінки за податок.** Бельгійська влада стрічається з великими трудноцами при стяганні податків від мурінського населення в Конго. В деяких місцевостях мурини бунтуються проти податків і на величезних просторах мають умовлений знак, яким остерігають себе перед візитою екзекутора. Податкові екзекутори, не могучи дати собі ради, забирають чорним тубильцям жінки і перетримують їх так довго, аж дістануть приписаний податок.

З кіна.

КІНО: ХИМЕРА „ЗАБОРОНЕНА МЕЛЬОДІЯ“.

Вродлива американка прибуває на один з островів Полінезії, де живуть погани й очаровує собою тамошнього князя, заходячи його голосом. Дарма, що цей князь має свою любку, він кидає її, і свій нарід та іде з американкою до цивілізованого світа, де стає божищем кабаретової публики. Згодом ексцентрична американка находить собі другого величника, а розжалений князь переживає цілу трагедію погордженого любка й гине потручений автом вогневої сторожі. Головну ролю грає еспанський тенор Хозе Мохіка, що й має у фільмі кілька голосових партій, особливо любовну пісню поганина, яку тільки раз в житті можна співати своїй любці. Фільма перетикана гарними картинами з екзотичної природи й звичаїв дикунів. *с. т.*

КІНО „АПОЛЬО“: „ПРИБЛУДА“.

Гуцульщина на екрані. Краса карпатських гір і дикої природи, оригінальний побут наших верховинців. Недавно на Закарпатській Україні чеський письменник Ольбрахт покористувався гуцульським сюжетом і склав фільму „Марійка-зрадниця“, виведену з великою дбайливістю, з наміром якомога зберегти наш побут. „Приблуда“ використовує Гуцульщину з одного боку як екзотику, з другого як частину польської держави. Коли дивитись на неї як на екзотичний сюжет, то вона зовсім удатна і може подобатись глядачеві, якому байдужі гуцули та їх психольогія, і який попросту хоче кінового видовища. Гарні тут знимки дикої природи, мальовничі типи. Зате нема ні гуцульських пісень, ні якихнебудь ознак національної окремішности гуцулів. Навпаки: гуцули затягають зовсім по закопанському і все те, що вони роблять, моглоб однаково добре відбуватись у Мексику.

Всі світові фільмові виробництва, відтворюючи життя якогось народу, стараються якомога вірно зазначити його окреме національне обличчя; у даному випадку польське виробництво свідомо це обличчя промовчує.

—o—

Дописи.

Яворів.

Маковеївські академії. В честь письменника О. Маковея, уроженця Яворова відбулася академія заходом міської читальні „Просвіти“ (9/I) і цікава програмою академія заходом шкільної молоді гімназії „Рідної Школи“, яка носить назву цього письменника. Обі академії мали на меті також спопуляризувати імя й твори письменника між ширшим загалом, бо хоч яворівські міщани гордяться тим, що О. Маковей зпоміж них походить, одначе його твори мало знають, а деякі навіть (з родини!) злі на пок. письменника за те, що у своїх творах „спаплюжив родину“. Застерігаємося при цьому, що загал міщанства все таки має кращу гадку про письменника й думає над поставленням йому у Яворові памятника.

Вийшли на волю. З вязниці окр. суду в Перемишлі вийшли на волю: ученик гімн. Максимів з Рогізна, Хиняк, оба з Дрогобиччини, пов. Яворів. Максимів просидів у слідчій вязниці около 8 міс., Хиняк 5 міс. — оба як підозрілі в переховуванні нелегальної літератури. *Н.*

—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ

„ВІДРОДЖЕННЯ“, ілюстрований орган українського протиалькогольного і протинікотинового руху. Львів, 15. лютого 1934. Рік VII. ч. 4.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ. Wolna Trybuna Zachowawczej Myśli Państwowej. 1934 Styczeń—luty t. XXXV.

SPRAWOZDANIE POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI w r. 1933.

THE INVESTIGATOR. London. Ч. 1. за листопад 1932 і ч. 10. з 1933 року.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Rok VIII Nr. 1—II. за січень-лютий 1934.

BULLETIN MENSUEL DE RENSEIGNEMENTS ECONOMIQUES ET SOCIAUX. Janvier 1934. Rome Nr. 1.

ДА ЗЛУЧЭНЬНЯ! Беларускі рэлігійны часопісь. Альбэртын, Люты 1934 р. № 2.

НОТИ:

Борис Кудрик: ХВАЛІТЬ ДІТИ ГОСПОДА. Сонет на мужеський хор. Видання Духовної Академії у Львові.

—o—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.